

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények ezimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 16 frt. Negyedévre . . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. Egy hónapra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnep napokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy □ centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilattérli cikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Antidotum.

A német nyelv szuverenitásának mérgét Bécsben megkeverték, a kormány beadt és az a szörnyű gyomor, melyet országgyűlési többségnek nevezünk, bevette. Hogy el ne pusztuljunk tőle ellenmérégről kell gondoskodni gyorsan és erőlyesen.

A budapesti Népszínház igazgató-sága helyes nyomon járt, midőn elrendelte a színház összes személyzetének és alkalmazottjainak — művészeknek, kontárnak, szabónak, ácsnak, mechanikusnak, zenésznek, festőnek, lámpagyújtónak, fodrásznak — egyszóval mindenkinek, aki ott munkát kap és fizetést huz, hogy németül beszéljen a színházban és környékén nem szabad.

Ezt az intézkedést — ha menekülni akarunk a méreg romboló hatásától, a magyar társadalomnak is végre kell hajtani az élet minden nyivánulásában.

1. Ne beszéljünk németül hazánk határain belül senki fiával.

Aki szíjva Magyarország levegőjét, eszi Magyarország kenyerét, igénybe veszi Magyarország hatósági támogatását, élvezi Magyarország szabadságát: az ilyen emberrel szemben, legyen ő katoná, kereskedő, agens, karmester, kökler, sänger, pinczér, armerreisender, gubernánt — német-szót használni ne legyen szabad.

2. Ne járassunk és ne olvassunk német nyelven megjelenő hirlapot.

Szégyen és gyalázat, hogy Magyarországon több német lap jelenik meg, mint magyar. Pedig meg gyorsabbak a hírek közlésében és nem alaposabbak az események földolgozásában. Sőt van egy nagy hátrányuk: a gabna kereskedelem szolgáltatában állanak s így a termelők érdekeit olykor mellőzik, olykor sértik.

E helyen nincsen egyébről szó, mint a hirlapirólalomról. A német klasszikusok és tudósok olvasása olyan szükséglet, melyet művelt ember nem tagadhat meg magától. Hanem a német hirlapok kiküszöbölése — akár Pesten, akár Pozsonyban, akár Bécsben jelennek is meg — első rendű nemzeti feladat. Minden német nyelvű lap arczátlánul viselte magát a 25. szakasz tárgyalása alatt. Egyik sem tanusított annyi nemzeti érületet, a mennyi szükséges ahhoz, hogy megbízható magyarnak tekintessék. Tehát abuzg!

Ki velük a magán házakból, az olvasó termekből, a kávéházakból! A kaszinókban könnyű lesz többséget szerezni.

AZ „ELLENZÉK” TÁRGYJA.

1889. Márczius 29

Zichy gróf Szentpétervárott.

— Utí élmények. —

Gróf Zichy Géza nem régen több hetet töltött az orosz fővárosban.

Közvetlenül a cárné meghívására látogatta meg az orosz fővárost két hónappal ezelőtt. Egy barátjával, kit »Laczi doktor«-nak nevez és a ki folyton a bibliából citál, indult el az utra.

Érintették Varsót, a hol átszállottak, majd Lucát, mely székesegyházáról és kilencvenkilenc korcsmájáról híres. Eljutottak aztán Gacsinsába, a czári család nyaralójába, mely széles sáncokkal van körülvéve. Az orosz fővárosból három vasut visz Gacsinsába. Mikor a czár utazik, mind a három vonat készen áll, s ő csak az utolsó pillanatban jelenti ki, hogy melyiken akar utazni, a mi természetesen elővigyázati rendszabály a nihilistákkal szembe.

A vasuti állomásokon mindenütt igen sok a katonaság. A mi az orosz mint katonát illeti, a felolvasó sok jót tud róla mondani. Jó katona, fegyelmezett, kitartó. Mint védő megbecsülhetetlen, mint támadó azonban lassúságánál fogva már nem oly félelmes. A katonaság általános műveltsége igen alacsony fokozatú. Még a tisztok közül is csak azok a magasabb rangúak bírnak valódi műveltséggel, kik az udvari körökkel érintkeznek. A többiek azonban közörszűletlenek, parlagiak. Sok ezredesnek nincs annyi mű-

reznis a kávéházakban még könyebb lesz keresztül vinni, hogy a tulajdonos ne fizessen elő német lapokra. Nem túlzásra van itt szükség, csak erőre. Vannak és lesznek méltánylandó üzleti tekintetek; ezeket bántani nem szükséges. Ha egy kávé, forgalmának nagyobb részét idegen, utazó elemeknek köszönheti, nem volna méltányos vele szemben olyan szigorral lépni föl, mint egy másikkal, aki helybeliekkel csinál forgalmat.

3. Ne vásároljunk olyan műhelyben vagy boltban, hol német czég van, németül beszélnek, németül vezetik a könyveket és németül leveleznek e hon határai között.

4. Az egyetemek, akademiák és középiskolák ifjúsága szentül fogadja meg, hogy az önkénytesi vizsgát nem teszi le németül. A szolidaritás legyen teljes és osztatlan. Kívételnek itt nincs helye. M helyt az egész teszi: lehetetlen az üldözés és büntetés. Tartalékos tisztre szükség van; ha senkit ki nem neveznek, nem lesz tartalékos tiszt. Tanulják meg jól a katonai tudományokat mert erre a hazának van szüksége. Jelenjenek meg a vizsgán tudománnyal és daczczal telve. Legyen megbélyegezve társai által, aki németül teszi le a vizsgát. Ne türessék meg az áruló a magyar ifjúság hazafias sorai között.

E szabályzathoz lehet toldani tetszés szerint. Okavodjunk a tulzásoktól, de gondoskodjunk az önvédelemről. Mi megtámadottak vagyunk. Védjük magunkat. Támadók ne legyünk. Gyűlöletet ne hirdessünk. Német ajku honfitársainkat ne üldözzük sem szóval sem tettel. A német nem oka ennek a mi nagy nemzeti szerencsétlenségünknek. Az ok: Tisza Kálmán és a többség. A nemzeti ellenállást a német nyelv hódításával szemben, társadalmilag szerveznünk kell. A „niksz dájts“ legyen program, jelszó és parancsolat. Jusson eszünkbe, hogy Erdély tartotta meg a magyar nyelvet. E történelmi igazság folytonosságát megszakítanunk nem szabad.

Bartha Miklós.

Politikai hírek.

25 után 54. A véderőről szóló törvényjavaslat 54. §-ához az ellenzéknek számos tagja jelentkezett szólásra. E szakasz értelmében a jövőben ama volt egyéves önkéntesek, kik tartalékos tisztek vagy hadapródok, tartalékos szolgálati idő alatt nem csak hogy háromszor hívhatók be 4 heti fegyvergyakorlatra, hanem további kiképzetésük esetleges követelményeinek megfelelőleg min-

den évben is. A B. C. szerint itt oly rendszabályról van szó, mely csak rendkívüli esetekben (?) fog alkalmaztatni; csak amaz egyéves önkéntesekből vált tartalékos tisztek fognak gyakrabban fegyvergyakorlatra behivatni, kiknek tényleg szükségük van gyakorlati kiképzetésük tökélyesbítésére. Ezeknek száma évenként legfeljebb 300-at fog tenni és nem is tehet többet, minthogy erre nagyobb összegek volna szükségesek, melyeket a hadügyi kormányzat aligha lesz hajlandó igényelni.

Hát természetesen ez az új rendszabály is csak »rendkívüli esetekben« fog alkalmaztatni. No hiszen ismerjük mi már ezt a jó madarat tolláról. Mikor törvénytelen rendszabályokról beszél a kormány, mindig azzal biztat, hogy csak rendkívüli esetben fogja alkalmazásba venni, s alig válik törvénytől ez a rendszabály — még akkor is alkalmaznák mikor semmi szükség nincs rá. Jó lesz tehát ennél az 54-ik szakasznál is résen állni, mert ez amolyan trójai ló — a melynek segítségével ismét jogokat hordanak át a hatalom portájára.

Bizalmi nyilatkozat és népgyűlési határozat. Az ugodai választókertül választói kedden pártkülönbég nélkül népgyűlést tartottak Csóthon. Elnök felolvastatván a mérsékelt ellenzéki pártkör elnökének üdvözlő levelét, nagy tetszés és helyeslés közt emlékezik meg az ellenzéknek a véderővitában kifejtett hazafias működéséről s különösen lelkesedéssel említi fel a kerület országgyűlési képviselő-jének, Fenyvessy Ferencnek az irányban tanusított törhetlen magatartását. A népgyűlés erre egyhangulag, pártkülönbég nélkül bizalmat és elismerést szavazott Fenyvessy Ferencz orsz. képviselőnek.

Szerbiából. Todorovics lappja a Male Novine azt a szenzációs hírt közli, hogy Milán király le akar mondani keleti utjáról, és pedig azért, mert bécsi körökben elhitették vele, hogy hosszabb távolléte veszélyessé válhatnék Szerbiára. Ezzel szemben az összes többi lapok azt írják, hogy Milán király jövő pénteken indul keleti utjára, és legelőbb Konstantinápolyba megy, onnan pedig Jeruzsálembe utazik, a hol a hűsvégi ünnepeket tölti. A haladópart lapja ezenkívül azt a hírt is hozza, hogy Theodosius metropolitát, továbbá Demetrius és Nikanor püspököket az állami szolgálatból elbocsátják, Mihály metropolitát pedig a legközelebbi skupstina Szerbia patriarkájává fogja kikiáltani. Ezenkívül Jeronim püspök is visszatér és a nisi püspökséget kapja. A czaszati püspökségre választást fognak kitűzni. Mindezek a hírek azonban alaptalanoknak látszanak.

A képviselőházból.

Budapest, márczius 28.

A ház mai ülésén a véderő javaslat 34-ik szakaszánál kezdtek meg a tárgyalást és eljutottak az 50-ik szakaszig.

A 34. §-nál

Reviczky Károly módosítást nyújt

be, melynek értelmében a szakasz következő pontja: »a keresetképtelen apának vagy özvegy anyának egyetlen fia, vagy annak nem léteben egyetlen veje (fölmmentendő), az utóbbi azon esetben, ha a viszonyok, melyek igényét megállapítják, nőtllése idejében még fenn nem állottak« — így módosítások: (fölmmentendő) »a keresetképtelen apának vagy özvegy anyának egyetlen fia, vagy annak egyetlen veje.«

Br. Fejérváry Géza kéri a módosítvány mellőzését, mert ez esetleg visszaélésekre szolgálatathatna alkalmat.

Reviczky Károly a szakasz második pontjába bevétetni kéri, hogy az apa halála után a keresetképtelen nagyapának vagy özvegy nagyanyának egyetlen unokája is fölmmentendő, ha azoknak »keresetképes« fiuk nincsen. A harmadik ponthoz beadott módosítás szerint fölmmentendő volna az atyátlan testvéreknek egyetlen »fi- vagy fellestvére.« A negyedik pontba bevétetni kéri, hogy törvénytelen fia akkor is fölmmentendő, ha testvéreit kell tartania. Az ötödik ponthoz stílár módosítást nyújt be.

Br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter a beadott öt módosítás közül csak a stílár módosítást fogadja el, mert a többi a paragrafus egyéb rendelkezései következtében teljesen fölösleges volna.

Thaly Kálmán Reviczky Károlynak a törvénytelen gyermekekre vonatkozó módosítását annál is inkább elfogadásra ajánlja, mert meggyőződése szerint ez a törvényjavaslat szaporitani fogja a vadházasságokat s így a törvénytelen gyermekek számát is.

Beöthy Ákos előrebocsátja, hogy mentül tovább haladunk a javaslat tárgyalásában, annál inkább kitűnik egyrészt, hogy mennyire végzetes ez még a hadseregbe is, másrészt pedig, hogy az egész javaslat nincsen kellően előkészítve. A javaslat előkészületlen volta kitűnik abból, a mit a miniszter Nagy István statisztikai adataira választ s abból, hogy az instrukciók — bár minduntalan történiük rájuk hivatkozás — még sincsenek a ház elé terjesztve.

Bolgár Ferencz: Nem merik be-terjesztetni.

Br. Fejérváry Géza: Bolgár urtól félnek.

Bolgár Ferencz: Önnek maga magától kell félni.

Elnök figyelmezteti a képviselőket, hogy ne hagyják magukat oly könnyen elragadtatni.

Bolgár Ferencz: A miniszternek sincs joga provokálni.

Beöthy Ákos tekintettel arra, hogy e szakasz mily mélyen vagy bele az életbe, indítványozza, hogy a szakasz az ajánlott módosítások tanulmányozása végett a véderő-bizottsághoz utasítások vissza.

Műnnich Aurél előadó nem fogadhatja el Beöthy indítványát. A módosításokkal szemben álláspontja az, mely a miniszteré is.

Madarász József azt látja, hogy a szakasz tényleg nem egészen világos. Thaly fejtegetései a vadházasságokról magukban is megfontolásra méltók s ezért kéri ő is, hogy a szakasz a véderő-bizottsághoz utasítások vissza. Pártolja Beöthy Ákos indítványát.

Elnök a vitát bezárja.

előkerültek. Mélyen megrendítő jelenet volt, mikor a czári család sirva ölekezett össze, majd a czár égre emelt kézzel meghatott hangon mondá: »Térdré!«

Mintán a gyermekeket a legépebb kosiban elhelyezték, a czári pár a kíséret után nézett.

A czárné férjével öt hosszú órában keresztül járt a sárban, a roncok közt haldoklók mellett imádkozva, sebesülteket ápolva.

A czárné Zichy Gézát az Anicskov palotában magánkihallgatásnak fogadta. A tiszt, ki ezt a művészt tudatta, éjjel kereste fel őt, a mi nagy fejtörést okozott Zichynek és társának. Reggel tudták meg egy táviratból, hogy Rudolf trónörökös meghalt.

Az első benyomás az volt, hogy lemondva minden hangversenyről, induljanak haza. De a követségénél, a hol tudakozódtak a hír igazságáról, lebeszéltek a művészt e szándékáról, kiemelve, hogy ez nagyon rossz benyomást tenne, mivel az orosz Vörös-kereszt, melynek javára a hangversenyt tartják, kénytelen volna most az előre bevett pénzeket visszaadni.

Azt tanácsolták Zichynek, kérjen majd a czárnától halasztást. Így is történt. A kitűzött időben a művész elment az Anicskov-palotába, a hol Galiczin herczeg fogadta őt, ki elbeszélte, hogy a czárné este tíz órakor vette a gáyszhirt.

Alig öt percnyi várakozás után két vörösbé öltözött szolgáló bevezette Zichyt a czárné termébe. A felséges asszony nagyon szívélyesen fogadta és könyező szemekkel említette a grászós eseményt, s azt a sejtelt-

Br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter a most érvényben levő szolgálati utasításokra utal, melyekből kitűnik, hogy a mostani 34. §. majdnem teljesen megegyez a régi 17. §-sal s a különbég csak az, hogy most a fölmmentés esetleg a fellestvéreknek is lehetséges van téve.

A ház többsége a szakaszt Beöthy indítványának és Reviczky négy módosításának mellőzésével, csak a stílár módosítással fogadja el.

A 35. 36. és 37. §§-ok változatlanul elfogadtatnak.

A 38 §-nál Thaly Kálmán a sorozó bizottságok működési körének új szabályozásában vesztelt lát a honvédség részére, mely a sorhad miatt csak a legénység gyengéjéből fog kiegészülni. Kéri a minisztert, hogy mivel az utasítások nincsenek a ház előtt, legalább szóval nyugtassa meg e tárgyban.

Br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter kijelenti, hogy az utasításoknak idevágó része már készen van s a véderő-bizottság holnap ülésén kész azt bemutatni. Azt hiszi, hogy az teljes megnyugtatóul fog szolgálni.

Thaly Kálmán a választ tudomásul veszi, de azt a kérdést veti fel, hogy miután most a sorozás nem közvetlenül a sorhad vagy a honvédség részére történik, hanem csak utólag osztatnak be ide vagy oda, — miféle esztű fognak tenni? Mert a honvédeknek a honvédekkel kell letenniük.

Br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter kijelenti, hogy a besorozottak először a közös hadsereghez esküdnek fel s később a leszármolás után, ha a honvédséghez osztatnak be, a honvédségi esküt teszik le.

Györy Elek ebben komédiát lát. Mert az eskü komolyasága van jótékora téve, ha vele ilyen könnyelműen bántanak el. Indítványozza tehát, hogy e szakasz alkalmából e kérdés megoldás végett a véderő-bizottsághoz utasítások.

Br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ellenzi az indítványt.

Műnnich Aurél előadó hasonlóképpen. Szerinte az ujonczoknak elvből ugys a közös hadsereghez kell először felesküdniük. (Zajos ellenmondás a szalóbalon.)

A szakasz változatlanul elfogadtatik.

Györy Elek indítványára nézve a elnök kijelenti, hogy a véderő-bizottság maga is felvetheti a kérdést s így az indítvány fölösleges.

Györy Elek szivesen visszavonja indítványát, ha a véderő-bizottság a kérdés tárgyalására vállalkozik.

Br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter kéri Györyt, hogy álljon el indítványától, mert e kérdés tárgyalásának gyakorlati haszna ugys sem lehet. Ha e kérdés tárgyalatának, beállhatna az az eshetőség, hogy a legénység egy ideig fölésketlen maradna.

Györy Elek indítványát fenntartja. A ház többsége Györy indítványát mellőzi.

A 39-43 §§-ok változatlanul elfogadtatnak.

A 44 §, Reviczky Károly stílár módosítással fogadtatik el.

A 45 §. változatlanul meg keresztül.

A 46 §-nál Györy Elek módosítványt

mét fejezte ki, hátha bűnös merénylet forog fenn.

Zichy azt válaszolta, hogy nincs az osztrák-magyar monarchiában ember, ki képes volna ily szörnyű tette; s fölemlít, hogy a trónörökös pár év előtt izületi csuszban szenvedett s valószínűleg az ezel járó szízbaj okozta halálát (a gáyszhirt hozó első távirat nem szolt lövésről). Azután a hangverseny került szóba s a czárné kérte Zichyt, ne hagyja el a fővárost, bár tudja, hogy a szíve haza hívja, hanem halasszák el 14 napra a hangversenyt, s mutassa majd be azt a művét, melyet a czárné anyjának ajánlott s melynek egyes részleteit ő, a czárné már ismeri, Zichy meghatottan köszönte meg a feleséges asszony kegyét.

Egy fekete fátol története.

A »Dora« szerzőjétől.

Az »Ellenzék« számára fordította: Amica.

XXXIV.

(Folytatás.)

(60.)

— Tizenhét, válaszolám.
— Tizenhét, ismétlé szeliden.
— És ismét megdöskölte a homlokomat.
— Születésred Lady vagy ugy-e kérdé.
— Szerencsétlenségemre igen, válaszolám. De Etheldreda anyám, kérem ne említse fel többé a multat; tekintsen ugys mint ha egy névtelen árvát hoztak volna be házához, és azt fogadta volna fel.

Szép szemét még mindig arczomon nyugtatva azt mondá —

— Oly nagy bánatod volt ifju életben?

nyújt be, melynek értelmében a hadköteles szökevények kihalgatás nélküli elmarasztalására vonatkozó a) pont hagyassék ki.

Matuska Péter figyelmezteti Győryt, hogy a paragrafus bevezetése kimondja, hogy az ily intézkedés a honvédelmi miniszter rendeletére csak oly esetben fog igénybe vétetni, midőn hadkötelesek szökése nagyobb számban fordul elő. Kéri a szakasz kifogásolt pontjának fenntartását.

Szederkényi Nándor erős jogi sírrelmet lát a §-ban s ezért pártolja Győry módosítását.

Kőrösi Sándor azt fejtegeti, hogy a mit a § tartalmaz, az a büntető-törvénykönyvben nincs érintve, Szerinte a 68 §-ban van olyan intézkedés, mely a bírói fórum hatáskörének megsértését involválja s ezzel szóló állást — is fog foglalni a szakaszal — szemben.

Beöthy Ákos: Erős jogérzet.

Kőrösi Sándor: Erős is. Nem kerülök senkitől. A büntetés maximuma sokkal kisebb, semhogy itt valami nagy jogsértélemről lehetne szó.

Thaly Kálmán rövid felszólalása után a ház többsége a módosítványok mellőzésével változatlanul fogadja el a szakaszt. (A szavazásnál, midőn a kormánypart feláll, gr. Károlyi Gábor nagy derűség mellett felkiált: »Habt a cht!«)

A 47. és 48. §-ok változatlanul elfogadtnak.

A 49. §-nál Münnich Aurél az önszonkító (Gr. Károlyi Gábor: A kormánypart) ügyében tesztől honvédelmi miniszter intézkedésekre vonatkozó módosítványt terjeszt be. Ezenkívül stílári módosítást is ajánl a szakaszhoz.

Győry Elek specializálni szeretné azon rendkívüli intézkedéseket, melyeket a honvédelmi miniszter az önszonkítókkal szemben tehet. Fontosnak tartja a kérdést, midőn a nyelvi rendelet és két éves szolgálat követé tiben talán nagyobb számmal fognak önszonkításokat követni. Legjobban szeretné, ha ez az egész rendkívüli intézkedési jog megvonatnék a minisztertől.

Br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter kérdi, hogy vajon a trachoma terjedése esetén s intézkedhessék a miniszter?

Münnich Aurél csak azt akarja felvilágosítani megjegyezni, hogy indítványát nem a véderőbizottság nevében tette, mert a szakaszt az igazságügyi bizottság tárgyalta.

Győry Elek a miniszter félremagyarázott szavait igazítja helyre.

Br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter szükségesnek tartja az általánosságban való meghatalmazást elegendőnek hiszi, hogy a miniszter intézkedéseiről felelős.

Matuska Péter kijelenti, hogy az igazságügyi bizottság a paragrafus utolsó kikézkedését azt hagyta ki, mert a rendkívüli intézkedések, specializálva nem voltak. (Felkiáltások a székben: Most sincsenek!) Amennyiben a miniszter ragaszkodik a felhatalmazáshoz, specializálja az intézkedéseket s aztán utasítsa vissza a szakaszt az igazságügyi bizottsághoz. (Helyeslés balról).

Gulner Gyula először is konstataálja, azt a formahibát, hogy az igazságügyi bizottság álláspontja, mint kisebbségi különvélemény nem terjesztette a ház elé; másodsor pedig azt, hogy a módosítványt a véderőbizottság előadja terjesztette be. A szakaszban sokkal fontosabb dolgokról van szó, semhogy ezekben a honvédelmi miniszternek ismeretlen rendkívüli intézkedések tételére adassék meghatalmazás. Ennyi bizalmat a miniszter nem követelhet a törvényhozástól. A honvédelmi miniszter, ugyáltszik, maga sem tudja meg, hogy miféle rendkívüli intézkedésekre lesz szükség, mert különben nem említette volna fel a trachoma terjedését, holott erre

külön törvény van. Szóló az eredeti szakaszt elfogadja, de Münnich módosítását nem.

Elnök jelenti, hogy Münnich visszavonta módosítását.

A szakasz változatlanul fogadtatik el. Az 50. §-nál Rosszival István arra kéri a minisztert, hogy a vadászasságok szaporodásának megakadályozása szempontjából lehetőleg könnyítse meg a növelési engedély elnyerését. A szakaszt különben elfogadja.

Thaly Kálmán az előrehaladott időre való tekintettel kéri a ház, hogy beszédét holnapra halasztassa.

Elnök a tanácskozás folytatását holnapra halasztja.

Interpelláció a regale ügyben.

A tegnapi képviselőházi ülés végén Szentkirályi Albert interpellált.

A regale-törvény végrehajtása tárgyában kiadott rendeletre vonatkozólag több oly pontot sorol fel, melyek ellentétben állanak a törvénnyel és előreláthatólag sok visszasszágra fognak okot szolgáltatni. Így felemlíti, hogy a rendelet a törvénnyel ellentétben azt mondja, hogy »bármely ingatlan értéke levonandó a tökéltett összegből, melyeket a koronáros használ. Ebből az következik, hogy a regale tulajdonosnak rá kellene még fizetnie, a helyett, hogy ő kapna kártalanítást. Ezen aggodalma csak úgy szüntethető meg, ha kimondatnék, hogy az ingatlan alatt csak az értetik, a melyben az italmérés gyakoroltatik s az a föld, melyet a koronáros bérel.

De így sem szűnik meg teljesen aggodalma. Mi történik azon esetben, ha az italmérés jog úgy van bérbe adva, hogy a koronáros bérlő azt a házat, melyben a jogot gyakorolja és bérel e mellett még gazdasági földeket is. A törvény szerint azon ingatlan értéke vonandó le, mely az italmérés hasznosítására szolgál. De nézete szerint az a ház és földbirtok, mely után már más uton fizetnek adót, pl. házadót, földadót, nem vonható be a megváltási összegbe. A törvény szerint a megváltási összeg kiszámításánál a járadékadó szolgál alapul. Ily adóval megterhelni házat és földet nem lehet.

Ha kivettetik, vagy kétszer van megadótva a ház és föld, vagy pedig illetéktelenül van kivetve pl. a koronáros. Mert pl. ha egy koronáros, melyhez van ház és föld, fizet 1000 forint 100 forint járadékadó kivételével helyesen történhetett azért, mert a ház és földjödélme, mint létező fel nem vétetett.

Ez zavarokra fog vezetni, melyeket meg kell előzni. Hasonló zavarok fognak előállni a felelősségi eljárásnál. Ehhez járul, hogy az utasításokhoz csatolt minták oly adatok szolgáltatását kívánják, melyek a törvény értelmében nem kívántatnak. Megnyugtatót hajtat ennélfogva a következő interpellációt: Intézi a pénzügyminiszterhez, az italmérés jog megváltási törvényre vonatkozó pénzügyminiszteri utasítások és rendeletek tárgyában.

Miután az utasítások oly rendelkezéseket tartalmaznak, melyek a törvény szellemével és betűjével ellentétben állnak, kérdem a t. pénzügyminiszter urat:

1. Van-e ezen körülményről tudomása?

2. Ha van, mit szándékozik tenni e vizsaszáság megszüntetésére?

Az interpelláció közöltetik a pénzügyminiszterrel.

Rohonczy ügye.

Budapest, márc. 27.

A képviselőházi mentelmi bizottsága Chorin Ferencz elnöke alatt ma d. u. 5 órakor tartott ülésében folytatta a Rohonczy-ügyre vonatkozó nyilatkozatok meghallgatását.

Polónyi Géza a bizottság meghívá-

sa folytán megjelené, előadja, hogy a ruhából akkor jött ki, midőn a ház kijáratánál botok, esernyők s tülekek estek s egy bot vagy esernyő el is tört. Szóló odarohant, azt híven első pillanatban, hogy Eötvös Károlynak történik valami baja. Egy képviselőt látott, ki az illetőt öklével ütötte. Szóló látván, hogy nem Eötvös az utóbbi, félre akart állni. Ekkor az ifjút többen elhúzták, úgy, hogy Rohonczytól mintegy harmadfél lépésnyire volt. Ekkor dördült el a lövés, melynek füstje szóló szeméibe ment, úgy hogy szóló nem is láthatta, hogy ki lövte. Az illető ifju kiabálván, szóló odaforult s látta, hogy azon képviselő, ki előbb ütötte volt, még vagy kétszer ráütött.

Szeniczey Ödön előadja, hogy a ruhából kijővén, dalakodás zaját hallá. Több sorban állván előtte képviselők, nem láthatta, mi történt. Hallván eldördülni a lövést, odarohant az ifjuhoz, kinek még Ivánka tartá a kezét. Szóló azt hitte, hogy az ifju lövte, megragadta másik kezét. Egy sötétes tárgy volt kezében, melyet szóló fegyvernek tartott, míg nem meggyőződött róla hogy látszó. Az ifju jajgatott s szidta a »zudár mameluk«-okat, mire szóló igyekezett őt eltávolítani. A ház nagy szobában átadta őt egy rendőrnek. Szóló nem látta, hogy a lövés után tütték volna, ami ellen bizonyos mértékig szóló mellette állván, fedezte volna is őt.

Teleki Géza gróf háznapgy előadja, hogy a háznapgy szobában volt, midőn a dulakodás támadt. Kiszettett innen, ott látta az ifjút, kinek egyik kezét Szeniczey, a másikat Farkas pénzügyminiszteri díjnok s egy képviselőházi szolga tartá. E percztől kezdve a háznapgy szobába vitelét senki sem bántalmazta az ifjút. A háznapgy szobában levették ruháit s jobb czomján láttak sebhelyet, a mely azonban nem úgy nézett ki, mint a lövés sebé, s Szeniczey meg is jegyezte, hogy az nem lövő. Előadja továbbá szóló, hogy az eset előtt pár héttel Schamorzil a képviselőház karzatán annyira illetlenül viselte magát két napon át, hogy a teremőr kénytelen volt őt rendőrrel kivezetetni. Azt állítja, hogy megtegyem hallgató, de kiderült, hogy nem az. Az eset után megkérdetvén, hogy kitől kapott a karzatra jegyet, azt állítja, hogy Szadovszky képviselőtől. A karzatról azon lépcsőn jött le a ház előcsarnokába, a hol nem lett volna szabad lejönni. A golyó, mely csak külső zsebtől lyukasztotta át, a háznapgy szobában kiesel s már azt is küldte azt szóló a bírósághoz. Végül megemlít még szóló, hogy hatáskörében szigorúbb intézkedéseket tett arra nézve, hogy a ház folyosóira illetéktelen egyének ne járhasanak.

Hock János előadja, hogy hallván a lármat, azt hívé, hogy összeszólalkozott képviselőket akarnak szétválasztani. Szóló látta, hogy Boncza öklével ütött valakit. Odaforult s látta, hogy Rohonczy kilépett a tömegből, zsebéből kivette a fegyvert s ismét a tömeg közé lépett vissza. Az ütések a lövés közt körülbelül egy perc telt el. Hogy a lövés után történt-e ütés, azt szóló nem láthatta.

Szadovszky József előadja, hogy Schamorzil az eset előtti napon szólnál bemutatván magát mint családijának ismerősét, másnap a ház ajtajában karzati jegyet kért tőle, a mit az ifjúsági karzatra meg is kapott. Azt, hogy az illetőnek rováns már volt valami, nem tudta szóló. A lövés után a háznapgy hivatalba be is kísérte őt szóló, s megerősítette, hogy ott nem bántalmaztatott. A szóló s Rohonczy közti szótárat az előbbeni nyilatkozatok híven adták elő. Az esemény más részleteiről szólónak nincs közvetlen tudomása.

Lukács Gyula előadja, hogy az esetnek magának nem volt szemtanúja, de hallotta a lépcsőházban a zajt, s ettől a lövésig 50–70 másodperc telhetett el. Ugy az előcsarnokban, mint kezdetben a háznapgy szobában azt hitték, hogy az ifju lövte, sőt kez-

detben a jelen volt rendőri közegek is azt hitték. Szóló közvetlenül az eset után találkozáván Rohonczyval, az elmondta, hogy egy ifju szemtelenkedett, mire ő megfogta füleit, s az ifju őt arcúl ütven, lövte. Szóló fejét csóválván, Rohonczy megjegyzi, hogy nagy felháborodásában is vigyázott arra, hogy ne mellébe, hanem lábába lövjön. Szóló, a háznapgy felkeresésére a házban állván, azért, hogy kívülről illetéktelen egyének be ne jöjjenek, megjegyzi, hogy a házban kívül volt ugyan zaj, de senki sem akart betolakodni.

Elnök ezzel a képviselői nyilatkozatok meghallgatását befejezettné jelenti ki.

Tárgyalás alá vétetvén azon kérdés, vajon szükséges-e a bizottságnak a képviselőkhöz kívüli meghallgatni. Komjádi a honz javaslatot teszi, hogy minden további kihallgatás mellőztessék.

Holló a kérdéses fiatal ember előzetes viselkedésére nézve Desseffy háznapgy titkárnak s Kempelen teremőrnek meghallgatását indítványozza s meghallgatandónak tartja magát a sértett egyént is. A bizottság hosszabb vita után abban állapodott meg, hogy nem tartja szükségesnek a ház meghallgatott tagjain kívül más egyének kihallgatását. E határozat folytán mellőztetett a Futak Gyula által a szobában forgó esetre vonatkozólag a bizottság elnökséghez intézett levél felolvasása is.

Egyuttal felkérődnék határozta a bizottság a ház elnökség, hogy közölje a bizottsággal azon rendszabályokat, melyek idegeneknek a ház folyosóira való belépésére nézve eddig fennállottak s jelenleg érvényben vannak, s hogy miként nyertek azok eddig s nyerne jelenleg alkalmazást.

Vidéki levél.

Marosvásárhelyről márc. 27-iki kelettel a következőket írják lapunknak:

Marosvásárhely szab. kir. város törvényhatósági bizottsága, márczius hó 29-ikén, d. u. 3 órakor tartja meg az évi III-ik rendes gyűlést. A meghívót (sz. 117—1889. élnöki) Győrfi Pál polgármester bocsátotta közre báró Bánffy Zoltán főispán meghagyásából.

A 9 pontból álló tárgysorozat alatt a Kiss József főjegyző neve áll. Azért írjuk ezt olyan körülményesen elő, hogy a 3-ik pont tárgyalása alkalmával lássuk meg, kinek a felletes elnökségből jutott be Arad sz. kir. város felírata mellé Hanyadvármegye felírata? Mi azt hisszük, hogy Hajduvármegye intézett feliratát a véderő 25-ik §-ának módosítása iránt. Lehet, hogy M. Váradhelyre Hanyadvármegye extra intézett egy átiratot, melyben Arad város felíratait pártolni kéri az említett szerelmes szakasszal szemben. Nem tudjuk, de meglátjuk majd a tárgyalás alkalmával. Különben a dolog lényegére és az ellátás érdemére nézve már mindegy akármelyik törvényhatóságnak, mivel a februári környölésre nem vették elő, ma már — a szerelmes szakasz megszavazása után — csaknem tárgyalatlanná vált; de a kinek van egy kevés jogi fogalma, az igen könnyen átlátja, hogy nem lett volna joga a kelbi tanácsnak a hatóságokhoz intézett és napokkal azelőtt beérkezett átiratot tárgyalásra ki nem tűzni, épen a szövegben volt véderő törvényjavaslata való tekintetből? Avagy talán épen ezért nem volt szabad — felsőbb utasításra — elővenni a hazafias átiratot? Sarkalatos kérdés, hogy kit terhel a mulasztás a darab feltevése miatt? Azt hisszük, hogy a városatyák között lesz valaki, a ki számonkéri a tanácsból az átirat dugtatásának okát? Még a rendkívüli közgyűlés tartását is kellett volna sürgetni magának a tanácsnak, ha a hazafiai lelkesedésnek még ki nem oltották minden lángját kebelében! Vagy talán féltek a Boncza Miklós furkós botjától? Jó lesz most a 25. §. akasztószegnek a Petőfi-émléktáblára, hogy majd ha lejj a nagy Boncza beszámolni parlamenti viselkedéséről, erre akassza fel felsőkabátját, míg az uri casinóban traktál az országközi esemé-

nyekről! Sok irni valónk lehetne a mi cifra nyomorúságainkról, de erről írjanak hivatottabb tollak!

Rémület.

Ijedten kapunk a kalamus után, nyakig útjuk a tintába és sirva-ríva kérjük a kormánypart haragos lapját: a »Közlöny«-t.

Oh irgalom, kegyelem árva fejünknek. Mert bizonyára oka van neki, nagy és fontos oka, hogy a főkapitány urral egyesülve kiirtsanak ebből az árnyékvilágból.

Oh, oh, oh!

Hannut hintünk a fejünkre, sanyargatni fogjuk a testünket s ájtatos bójtben engesztelődésért imádkozunk!

Fékez meg oh Uram szörnyű haragod, s ne érezted velünk puffeszkező mivoltod méltóságos súlyát. Mert hajmeresztők, mert a könnyezésig megrémítők azon vádak, melyeket kormányparti göggel publikálni méltóztatál.

I. vád.

»Az »Ellenzék« sürgőnyei a közhangulatot minden ok nélkül felizgatták.«

Valóban ok nélkül. Hiszen csak arról a csekélyesről volt szó, hogy a nemzet jogait elkobozták, a nemzet ifjúságát eladták és a nemzeti nyelvet meggyalázták s annak fokozatos irtását megkezdették.

Ezért kár volt Budapesten is, Kolozsváron is, és másutt a közhangulatnak elkecseregni és kár volt az »Ellenzék«-nek ezen elkecsereződésből származó tényekről számot adni, még pedig »vastag betűkkel.«

Sokkal jobb lett volna rózsás színben festeni az állapotokat, mondván: Tiszta Kálmán derék férfi, Fejérváry ur derekabb, Csiky ur a legderekbabb. A »Nemzet« jó újság, a »Pesti Hírlap« jobb, a »Közlöny« a legjobb.

Elismerjük, hogy így kellett volna cselekednünk s akkor nem vonjuk fejünkre sem a »Közlöny«-t, sem a főkapitány ur haragját.

II. vád.

»Kedden az »Ellenzék« szörny erdős sürgőnyében véres szeszecsapásról hozott hírt vastag betűs külön táviratban.«

Pedig jobb lett volna semmit sem hozni, vagy legfeljebb csak a kormány népszavazásáról irni valamit az olvasók épülésére, mint azt a »Közlöny« szokta cselekedni. Vagyha már csakugyan megtörtént a munkás tüntetés, — milyen szépen lehetett volna így irni:

A 25. szakasz megszavazása felett általános az öröm mindenfelől. A főváros utcáit mindentől díszörség állotta el. A nép és rendőrség örömkönyvek között sirva borult egymás nyakába. A megégetett Nemzet és »Közlöny« új phónixként hamvaikból feltámadának. Az ifjúság riadó »Hoch« és a »Gott erhalte« hangjai mellett sárga fekete zászlók alatt vonult a miniszterelnök palotája elé, hol tőle tünepelesen bocsánatot kért. Mindent meg kövér betűkkel is lehetett volna írni és még sem haragudott volna meg a »Közlöny«.

III. vád.

»Fentnevezett sürgőnyök a kolozsvári külvárosi utcák konhalom számra szórattak szét.«

Erre sugva felelünk, hogy ne hallja meg senki.

1. Hazudott az, aki a rendőrségnél ezt jelentette.

2. Felült az, a ki a »Közlöny«-nak jelentette.

3. Elhitte az, a ki ezt a publikumnak kitálalta.

Ergő a legelső hazudott és a többi felült neki.

IV. vád.

»A rendőrök többeket megmörtöztak és eltüntettek tőlük értékes tárgyakat, — írja az Ellenzék.«

Meltóztatás megengedni, de irni kellett azt, a mit hall a tudósító. Mert valamin Kolozsvár a külvárosi utcáin hallomás után »halom számra szét szórta sürgőnyökről« beszélt, — azonnagsoképen a tüntetéseknek előfordult olyan dolgokról a mit nyíltan beszéltek — az »Ellenzék« is irhatott.

Beszélték, kiabáltak.

Ki?

A tömeg!

Épen olyan névtelen ez is, mint akár számozatlan rendőrök. Kit és mit akar invetigálni a főkapitány ur?

Mi nevezzünk meg ezer ember közül egyet, vagy kettőt? — vagy az az egy két ember nevezzen meg egy farka sötétben dulakodó rendőr közül valakit, a kik felsőbb parancsa nem hordtak számot?

Ámde nekünk azt kellett volna írniuk, hogy a rendőrök csak addig tüntették el az illetők holmiját, míg elverték őket. A lapja-

— Igen, oly nagy, hogy szívem szinte megsebzett bele, válaszolam; ezemet elvette s a halál küszöbéhez vezetett.

— Ily fiatalon, hauma szeliden.

— Magdolna testvér a St. Péter templomban talált, mondom. Kérem, engedje meg hogy életem e naptól kezdve kezdődjék.

— Legyen kívánságod szerint — válaszolam.

— Mily jó hozzám! kiáltam. Mint névtelen idegen jöttem ide, és úgy bánik velem mintha saját gyermeke volnék.

— Nem szabad névtelen idegenné maradnom, monda Etheldreda anyja. Nevet kell adniuk.

— Szeretném ha Etheldredának hívnának, mondom.

Mosolygott.

— Ssép név, monda; de miért szeretted?

— Szépségéért, és még egy más okért, válaszolam.

— Én azt hiszem, hogy bár minő nevet adjak megleszel vele elégedve, monda, miután azáltal némileg a ház gyermekeinek leszel fel fogadra. Hadd gondolkozzam.

— Én tudok egy nevet, melyet végheletlenül szeretek, mondom, és az »Agnese«.

Arca égett, majd elfehéredett.

— Tehát legyen »Agnese« válaszolam néhány pillanat múlva. Én ki fogjuk egészíteni. Magdolna testvér a St. Pál templomban talált, és azt gondolta, hogy ott meg fogz halni. Nevezetük »St. Pál Agnesnek«.

— Szeretni fogom nevémet — válaszolam.

— És most már igazán a St. Etheldreda intézet gyermeke vagy, monda tiszteletes anyánk szelid hangja. Remélem, hogy nem potára magyarszódol; még vannak itt valami

ködk, melyeket el kell oszlaltunk; s homlokomat könnyedén érinté kezével.

— Édes anyám — mondom, ezek nem képzeldések, hanem valóságok.

Különös, hogy az intézet beszédmodját mily gyorsan elsajátítottam. Az »Agnese« és »testvér« szavak csak hamar a leg megszokottabb kifejezések lettek elöttem.

— Ma éjjel jól fogok aludni — mondom. E kis szobában érezem magamat először életemben otthon.

S a Yaton régi kastélya gondolatán, minden fényével és pompájával, hol szeretni és szenedni tanultam.

— Örülök rajta — monda. Ha a szeretet és gyöngéd gondoskodás boldoggá tesz — úgy hamar meg fogsz gyógyulni.

Ekkor eszembe jutott az a pász mit hazulról hoztam. Nekem nem volt arra szükségem, és itten oly sok jól lehetett azzal tenni.

— Etheldreda anyám — mondom — látja azt a fekete ruhát? Az az enyém, azon a napon midőn Magdolna testvér megtalált, az volt rajtam. Lesz szives a zsebében levő pénzt ide adni?

És ő ide adta.

E pénzt nem néztem meg azon este, midőn azt, Yaton örökre elhagyva, magammal hoztam; de eltettem nem álmódva, hogy e bankjegyeket s aranyokat tartalmazó csomag által mi fog történni.

— E pénzt — három ezer forint — magammal hoztam hazulról — mondom. — Ez mindenem a mivel e világban bírok, és a mit valaha magaménak mondhatok. Etheldreda anyám, lesz szives ezt a beteg részére elfogadni?

— Édes gyermekem, mily nagy lelki adomány! Mily könnyen adod ide mindenedet! — monda. — De nem; nem fogadom el.

atos rendőrség nem akarhatta azt, hogy a tényleges oldalbördőn kívül más tulajdona is szenvedjen.

Elismerjük, hogy így van és az illető panaszkodó hiány nélkül kapták meg eltűnt tárgyaikat, — s így a rendőrök ebben a dologban ma született bárányok.

Ezt kellett volna innunk, s így a »Kolozsvár« kegyei ránk is hárulának.

Azonban tünépélesen bocsánatot kértünk a Kolozsvártól, a ki a legjobb lap és a legjobb politikát folytatja s csupán csak azt a kegyet kérjük magunknak: szíveskedjék megengedni, hogy a nemzeti jogok, ifjúságunk és nyelvünk érdekében ezután is folytassuk azt a küzdelmet és kifejtessük azt a védelmet, a melyet ott hírből sem ismernek.

Most pedig reszketve tesszük le a kalamust, és a keleti hívő fanatizmussával fordulunk a mekkai szent sir felé s mellünket verve kiáltjuk:

Mea culpa, mea culpa!

Felvilágosítás.

Lapunk 74-ik számában említve volt, hogy a tényleges alkalmával a rendőrök kirohanása alatt zsebére és szívtárczára tűnt el, s ez a rendőröknek imputáltatott.

Ma tudtuk meg, hogy Fejér Károlynak tűnt el az órája és Bartos Istvánnak a szívtárczája, és hogy ebben az elttézésben a rendőröknek semminemű részük sem volt — az illető urak zsebéből hulltak ki a tárgyakat, s ismerőseik később meg is találták azokat. Ezen értesülésünket közöltük a főkapitány úrral is, nehogy alantas közegét ártatlannal vizsgálat alá vegye.

Felhívás előfizetésre.

Április elsejével új előfizetést nyitunk a jelen év második negyedére.

Olvasóink tapasztalhatták, hogy az »Ellenzék« a legnagyobb anyagi áldozatok árán is igyekezett a multban hű és részletes tudósításokat adni minden fontosabb eseményről.

Ez áldozatoktól a jövőben sem tartózkodunk.

Az a célunk, hogy lapunk minden igénynek és minden irányban megfeleljen.

Összeköttetéseink a parlament és a politikai közélet irányadó köreivel lehetővé tesszük, hogy olvasóinkat minden fontosabb politikai vagy társadalmi eseményről azonnal tájékoztassuk.

Olvasóink szíves támogatását kérjük a jövőre is.

Az »ELLENZÉK« előfizetési ára:

Egy hóra	1 ft 50 kr.
Negyedévre	4 ft.
Félévre	8 ft.
Egy évre	16 ft.

Előfizetést minden időben elfogadjunk.

Az »Ellenzék« szerkesztősége és kiadóhivatala.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, március 28.

— **Olvasóinkhoz.** Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, szíveskedjenek előfizetéseiket idejekorán megújítani, — nehogy épen midőn ilyen fontos események vannak napirenden, — a szét-küldésben fennakadás történjék.

— **Tisza abszenziát kapott.** Nagy feltűnést keltett a kormányparti klubban, hogy szerdán este Tisza nem jelent meg, holott a mikor Bpestben van nem mulasztja el a megjelenést. Összebujtak tehát a csüggeteg mamelukok és tanakodának: wo ist er, der Oberjäger? Nemelyikük Tisza betegségéről beszélt, mások azt rebesgették, hogy haragszik a pártira, a mért csak 109 szótöbbséget adott a 25-höz, holott legalább is 125-öt várt. Volt olyan kétségbeesett mameluk is, a melyik azt vitatta, hogy Tisza lemondási iratán dolgozik. Hogy a bizonylatlan helyzetnek végét vessék, küldöttséget indítottak Budavárába. Itt aztán sikerült megtudni, hogy Tiszát nem érte semmi baj, hanem épen az esti órákat használta fel arra, hogy Szilágyi Dezsővel személyesen értekezzen az igazságügyi tárcza átvétele tárgyában. Ugy hírlík, hogy immár mindenféle elvi nehézségen szerencsésen túlélték és Szilágyi nem sokára mégis csak belép a kabinetbe.

— **Boér Béla** orsz. képviselő, aki a 25. sz. ellen szavazott, még az nap kilépett a kormánypartból s belépett a mérsékelt pártba. Boér Béla ellenzékeskedése egyébiránt régi keletű, s még megválasztatása idejéből datálódik, mert az általános választásoknál az abrudbányai kerületben a központi kormánypart vele szemben Beniczky Ferenczet léptette fel, a ki ellenében aztán 3 szavazattöbbséggel választották meg. Egy közeli állami hivatalok rokonát, a ki részavazott daczára annak, hogy miniszterelnöknél interviuált, áthelyezték Abrudbányáról, s Boér ezt vette különösen zokon. Ez a körülmény volt oka annak az erős konfliktusnak, a mely még a mult évben közte és egy másik kormányparti képviselő közt lejátszódott, s a mikor Boér élesen megtagadta Tisza Kálmánt, a ki vele szembe, bár ő is kormányparti programmal lépett föl, oly szűkkeblűen viselte magát.

— **Boér Béla** az abrudbányai yál. kertlet derek képviselőjét, ki az erdélyi nem ellenzéki képviselők közül egyedül szavazott a nemzeti nyelv ügye mellett, a kolozsvári ifjúság közönség-iratban üdvözölte hazafias magatartásáért. Az üdvözlőiratot, melyben az ifjúság elismerése lelkes szavakban nyer kifejezést, több száz egyetemi hallgató írta alá.

— **Emke.** Az Emke báró Bányffy Zoltán, gróf Teleki Erzsébet elnöksége alatt álló Maros-Torda megyei és Maros-Vásárhely városi választmánya 1889. évi április 6. és 7. napján Maros-Vásárhelyt a Transsylvania szálloda termeiben hangverseny-nyel és tánczozal egybekötött jelmezes bazár rendez. A bazár első napján (április 6-án) esti 7 órakor tartandó hangverseny műsora: 1. Magyar népdalok. Czimbálon előadja Csaba Zoltán ur. 2. A level, magánjelenet Gabányi-tól. Előadja Gorove Irma k. a. 2. a) Ballade et Polonaise Vieuxtempstól, b) mazurkák Wieniawskitól. Hegedűn előadja Damokos Andor. Zongorán kíséri Jeszenszky Sándor. 4. »Aria«, Auber »Fekete dominó« dalmtűvéből. Éneklő Fabiny Ferencz. Zongorán kíséri dr. Jeszenszky Sándor.

— **Tilos a német szó.** A népszínház törvényei már maguk sem tűrik meg, hogy az intézet alkalmazzottjai a színpadon vagy a körülötte levő helyiségekben németül beszéljenek, de az igazgató még is szükségesnek látta, hogy külön tilalmat is bocsásson ki a német szó ellen. A minap ugyanis erőlyes hangú körlevelet intézett a színház tagjaihoz és munkásaihoz, a kik azt mindannyian aláírták. Az igazgató körlevele szorult-szóra így hangzik: »A népszínház összes tagjait figyelemzettem, hogy a színpadon és az azt környező helyiségekben egymás között németül beszélni a színházi szabályok értelmében tilos és ezek szigorúan alkalmaztatni fognak. Makacs esetekben az illetők elbocsáttatnak a színház kötelezőből. A főpénztárost ismételve felhívom, hogy »német szöveget« vagy »főli-rat« számákat egyszerűen utasítson vissza. A ki nevét megmagyarosítani kívánja, az az igazgatósághoz forduljon, mint a mely a név magyarosítás költségeit magára vállalja.« Evva Lajos, a népszínház igazgatója.

— **Képviselők bünperben.** Mint Budapestról írják Schomay Zil Kálmán tanuló, kit a képviselőház folyosóján olyan kegyetlenül elverték könnyű testi sértés miatt a IV-X. kerületi járársbírnánál följelentést szándékoztak tenni a ház országyúdiái képviselőik ellen, kik őt esernyővel, bottal és boxerrel bántalmazták.

— **Az udvar köréből.** Mária-Valéria főhercegnő a »Magyar történelmi életrajzok« című vállalatnak eddig megjelent összes füzetét megrendelte. A király, a királyné és Mária Valéria főhercegnő a husvétii ünnepeket visszavonultan Ischiben fogják töltöni s onnan indul majd a királyné Wiesbadenbe. — Wiesbadenből sürgönyzik, hogy királynénk hűsvét után biztosan oda érkezik.

— **Katasztrófa a Maroson.** Nagy szerencsétlenség történt vasárnap reggel a Maroson, Radna közelében. Reggel fél nyolc órakor ugyanis egy husz köbméter kövel megterhelte a közlekedési lippa-radnai hidhoz és az erősen áradó Maros hullámai oly erővel csaptak a hid oldalához a hajót, hogy az felborult és elsüllyedt. Ott ember volt a hajón; ezek közül három a lökés következtében messzire esett be a vízbe, míg kettőt a hajó maga alá temetett. E két szerencsétlen ember holtteste most is a hajó alatt van még, mert a Maros olyan erősen árad, hogy lehetetlen most a hajót és a halottakat felszínre hozni.

— **Gyermekeit a kutyáknak dobta** Szegeden egy tanyai asszony. A tanyai telepen megrendülve beszélnek arról a hajmeresztő esetről. A feljelentés megtételén a bűns asszonyt a rendőrség azonnal kivallatta, s ez beismerte, hogy a gyermek halva született a mert amugy is nagyon kicsi volt nem találta érdemesnek még koporsót csináltatni neki, s ezért vetette ki az udvarra, illetőleg adta oda hét éves kis leányának, hogy a csecsemőt az udvaron ássa el. A kis hullát aztán a kutya kikaparta és szétmarcangolta. Az asszony még azt is bevallotta, hogy a csecsemő bűns viszonyból származott, s anynyira ideitlen volt, hogy nem is volt emberi formája. A bűns asszony ki egy örült benyomását teszi — orvosi megfigyelés alá veszik.

— **Áradások.** Az alföld folyóinak, de különösen a Tiszának, rohamos áradása egyre tart. A Körös Gyománál ujabbán 1.40 méter áradt ellenben a Szamos Szathmárnál 1.12 méter apadt. A Maros Áradnál szintén áradt 40 cm-ért. A Tiszán vasárnap óta nagy mérvű az áradás, és pedig Tokajnál 1.38 méter, Szolnoknál 39, Szegednél 68, Török-Becsénél 59, Csongrádnál pedig 27 cm-ért. Szegednél szerdán 5.18 méterrel állott a víz, a mi szintén áradásra mutat. A Tisza Szeged alatt tegnapielőtt este már a rendes medrét tülhágta és az árterületet elöntötte. — A Dunán is kedd óta folytonosan tart az áradás. Bpestnél tegnapi óta 10.10 méterrel apadt 50 cm-ért, míg Pozsonynál és Ujvidéken apadt. Hasonlóan folytonos az áradás a Vágon, Bodrogon, Bégán, Dráván, Száván és Berettyón.

— **Törpül az angol.** Ugy látszik az angol férfianem is satnyulni kezdett. Ma már ott sem teremnek amolyan szálas legények mint hajdanában. Kétségtelenül ennek tulajdonítható az, hogy Lord Wolseley, az angol királynő főhadsegéde, rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében a királyi tüzérséghez felvételni óhajto ujonczok minimális mértékét 5 láb 3 hüvelyre szállítják alá, mellsszélességük pedig elég ha 33 hüvelyt kitez. Le akarják szállítani a testőrseregbe belépni kívánók mértékét is.

— **„Az ujkor gyermeke.”** Vilmos német császár megjelent Bismarck hercegnél, a keddi parlamenti ebéd alkalmával. Ez eddig páratlan eset. Erezte ezt a német császár is, ki az ebéd után állítólag megjegyezte: »Uj korszak kezdődik. Király marado, de érintkezem a nép képviselével. Nagyatyám még ezzel szemben idegen volt, de én az ujkor gyermeke vagyok.« A császár szíves volta minden jelenlevőt elbűvölt.

— **Maros-ludas-besztercei h. érd. vasut** a maros-ludas-besztercei h. érd. vasuton f. 6. május 1-jétől kezdve új díj-szabás lép életbe, melynél fogva a menetdíjak a II. és III. koci osztályban felemelkednek.

— **Elsüllyedt gőzös.** A Chapaltavon Guadaluara közelében (Mexikóban) — mint Newyorkból sürgönyzik — egy kirándulókka telt gőzös elsüllyedt. A legtöbb utas a vízbe fullt. Eddig már 80 holttestet fogtak ki.

— **Czár és pap.** A »Köln. Ztg.« híre szerint, midőn az orosz czár e hó 13-án, atyja halála évfordulóján misére ment, legnagyobb meglepetésére a rendes szokástól eltérőleg a templom bejáratában az elébe jövő lelkész üdvözlő beszédet tartott s azzal végezte, hogy gróf Voronov Daskov és Pobedonoszev a czár legnagyobb ellenségei. A pap ellen vizsgálót indítottak s tébolydába zárták. Pedig sckan, kik ismerik a papot, azt állítják, hogy teljesen ép eszű ember.

— **Helyreigazítás.** Lapunk tegnapi számában, a Cosma-Albini féle esküdtzésképpől hozott hírtünkben felfűről számítva a 23-ik sor Cosma Parthénra vonatkozólág így olvasandó: »... mert van olyan okos ember... stb.« A tegnapi számba nyomdahiából került bele »van« helyett a »nem.«

VÁROSI HIREK.

— **Hiu remény.** Hasztalan reménykedett tegnapi este a readőrség abban, hogy harmadizben is megmenetheti ismert erőlyességével a haza fenyegetett nyugalmát, mert nem volt tényletes, még a kiragasztott falragaszok daczára sem. A főtér és a város összes utcái barna felhomályban ásitottak azoknak az éles, kutató arcoknak a kerekre nyitott szeme közt, melyek a város ház kapujából satekintettel vizsgálódók bele a tompa árnyékségbe. Sehol tüntető, sehol egy ember, ki abszolut rikkant, avagy olyan suster gyermekecske bár, a ki fűttenyelt volna. A város átkozottul csendes volt. Fenn a magas bolton retetesen unalmas felhő rongyok lógtak alá; koronként permetelt; ottan-ottan hűvös szél fűtt; ide alatt a lámpák pislogtak meg-meglibbenő lánggal ide-oda, de sehol semmi abból a mi a 13 próbás »első hazai« vért police-mant-lázás lelkesedésbe hozhatta volna. A tüntetés — immár — végképp elmúlt. Nincs a kit befogjanak és nincs a kit a nyugalmáért felelőssé tegyenek. A rend azonban mindenképp felett való. Esti kilencz óra után koromsötét volt az ég, némák voltak és hallgatók az utcák mindegyikén, csak a szél zörgötte a borbély műhelyek réztányérjait, s csak a rendőri őrárat patkói hangzottak rémesen: kopp... kopp... kopp...

— **Tiszát kidobták.** Hát bizony megtörtént és még hozzá epekiomlést okozott egy néhány újságíró ur embernek. Magyarországi nagy urának kikerült a képe az egyetemi körből. Ebben az ügyben zajos ülése volt tegnapi az egyetemi körnek. A kör, miután alapszabályai a politizálást kizárják feladatai köréből, megelégedett annak kinyilvánításával, hogy anélkül, hogy a képkidobás aktuálts helyeselné, napirendre tett némely növendék — mamelukok azon indítványa felett, hogy a kör további lépéseket tegyen az ügyben. A határozatot nagy lelkesedéssel hozta meg a rendkívül látogatott közgyűlés.

— **Kitiltott újság.** A »Borsszem Jankó« című élelzap a kolozsvári egyetem kör tegnapi ülése a kör olvasó-terméből kitiltani határozta.

— **Letartóztatás.** Gy. Sipos Károly kereskedő a tüntetésekben való részvételéért miután neki tulajdonították az ablakbeverések s más kihágások rendezését, a tegnapi delután letartóztatott. Kihallgatása ma d. e. történt meg Bodor vizsgálóbíró előtt. Siposa királyi ügyesség 6 számú szobájába van fogva. Rabizonytani azonban nem tudnak.

— **Matiné.** Az egyetemi kör tegnapi ülésén határozataztak, hogy a tavaly oly jól sikerült matiné-k mintájára, a kör az idén is fog rendezni egy pár szépirodalmi összejövetelt. A további lépések megtételével a választmányt bízták meg.

— **Méhészeti estély.** Ar erdélyrészi méh. egylet kolozsvári központi köre, holnap márcz. 30 d. u. 5 órakor tartja — téli szalonban — utolsó, befejező estélyét. Ez alkalommal Károlyi Gyula gyakorlati méhészt és ismert méhészeti író érkezik az anyaméh-nevelésről és ezzel kapcsolatos méh. teendők-ről. Befejezőül, különböző helyeken termelt méhek finomított mézzel készített többféle gyümölcs befőttek, mézes sütemények, mézbör, méhsőr, mézpezsögök, mézkonyák, mézeczet fog-

nak izlettetni. Mely igen tanulságosnak mutakozó estélyen való részvételre az érdeklődő nő ügytársukat is szívesen kéri és látja az egylet előjárósága. Helyiség: a gr. Mikó palota, első emelet belkőzép-utca 11. sz. a.

MŰVÉSZET.

* **Jutalomjáték.** A kolozsvári szintársulat egyik legderekabb tagjának Szentgyörgyi Istvánnak holnap lesz a jutalomjátéka. Szentgyörgyi méltó kedvence a kolozsvári közönségnek. Tösgyökeres magyar alakjai és genre-alakításai a magyar színészet elismert kitűnőségévé avatták e jeles művészt, a ki színészi pályájának legnagyobb részét Kolozsvárt futotta meg. Holnap is egy komoly becsavágyához méltó szerepben lép fel. A »Sevillai borbély« című vigjáték egyik pompásan megrajzolt alakját don Baziliót játsza. A közönség többféle kitűntetéseiben készűl részesíteni kedvelt művészt, a ki bizonyára érdemes arra, hogy telt ház ünnepelje a holnap esti, mely sokszoros érdekűnek ígérkezik.

* **Ivánfi Jenő,** a kolozsvári színház tagja, mint budapesti lapokból olvassuk, április hó végén vagy május elején három estére terjedő vendégjátékokban lép fel a bpesti Nemzeti színházban. Először április 1-én játsza »Fedorác«-ban Ipanof Lorist, második fel-lepte »Stuart Mária«-ban lesz, mely darabban Mortimert játsza. Ivánfi szerződtetési czélból léptetik fel.

Nemzeti színház.

Bérlet

szünet.

Kolozsvár, 1889. márcz. 30.

Szengyörgyi István jutalmul.

A SEVILLAI BORBÉLY.

Vigjáték.

Aranykönyv.

Adományok a Mátyás király szoborára.

(IX. közlemény.)

A Kolozsvárt felállítandó Mátyás-király szoborára 1889. márcz 1-től 16-ig a következő adományok fizetettek be:

Szentesevidéki takarékpénztár 5 ft. Kolozsi polgári dalkör részéről Benedek János 20 ft. Miskolci takarékpénztár 5 ft. M. kir. állami mentelep parancsnokság gyűjtése Debreczen 13 ft 90 kr. Ráckeveji takarékpénztár 10 ft. Parkas Sándor real. isk. igazgató utján Debreczen 2 ft. Posta- és távirásztörvényesség IV. oszt. Budapest 4 ft 20 -kr. Villanyi Szaniszló Esztergom 2 ft. Esztergom főgymn. VII. oszt. 11 ft 80 kr. Székesfejervári állomászó honvéd tisztikar 19 ft. Fabró Henrik gyűjtése Bpest 9 ft 10 kr. Sántay Lajos kir. főmőrnök gyűjtése Aradon 5 ft. Gr. Vass Albert Mező-Záh 25 ft. Id. Kilyén Sándor 2 ft. Ifj. Kilyén Sándor 1 ft.

Imecs F. Jákó esperes gym. igazgató gyűjtése Cs.-Somlyó 15 ft 61 kr. Székesfejervári kereskedelmi bank, Ferenczi Lajos és Gyula, Sikó Kálmán és neje együtt 3 ft. Temesmegyei kir. tanfelügyelője 1 ft. Székesfejervári takarékpénztár 20 ft. Kolozsvári hitelbank és zálogkölcson társulat 25 forint. Erics Lajos nagyhalmgyi kir. bíró gyűjtése 3 ft 40 kr. Jamneerki Lipót 2 ft. Fejérpataki Kálmán 4 ft. Benkő József kir. bíró gyűjtése Zsibó 2 ft 70 kr. Bod Péter állami isk. igazgató gyűjtése N.-Szeben 3 ft 70 kr. Bod Péter állami isk. igazgató 13 ft. Tibald Mihály kir. bíró gyűjt. Fogaras 7 ft.

Bauer Rezső kir. bíró Siklós 1 ft. Csanak József gyűjtése Debreczen 54 ft 50 kr. M.-Szigeti állami felsőbb leányiskola és elemi iskola 97 ft. Kecskeméti városa 100 ft. Nagyszébeni magyar műkedvelő társulat 50 ft. Feké Adam Bpest 2 ft. Debreczeni takarékpénztár 15 ft. br. Szentkereszt Zsigmond gyűjtése M.-Vásárhely 17 ft. Ortusay Gyula és Balázs Gábor gyűjtése N.-Halmgy 6 ft. Temesvári Magyar tanácsa 50 ft. Szenkovits Márton Kolozsvár 4 ft. Ez a buzgó hazafi már 1883-ban adott e célra 6 frtot. özv. Hegyi Mihály Debreczen 15 frtot. Aradi főgymn. ifjúsága és főrealiskolai ifjúsága Kunec Elek igazgató által 42 ft 07 kr. Kir. főgymn. tanárok Szathmár és tanuló ifjúság 40 ft 60 kr. Honvármegyéből 3 ft 67 kr. Szeifert Ede Bpest 5 ft.

Beregszászi hitelintézet 50 ft. Deési takarékpénztár 107 ft. Follmann Alajos gyűjtése Bpest 6 ft 50 kr. Szatmár György orsz. képviselő ivén Bpest többen 12 ft. Kereszt Sándor egyh. ivén a maros-vásárhelyi ref. egyház tagjai 25 ft. Varga Mihály igazg. gyűjtése Besztercebánya 6 ft 73 kr. Pécsi takarékpénztár 50 ft. Rumai polgármester utján Slavoniából 13 ft. Összesen 819 ft 48 kr.

Ehhez számítva a VII. közlemény összegét 4037 ft 07 kr. Teszen a kezem alá bejött adomány 4856 ft 55 kr. Mindez a Kolozsv. Kisegítő takarékpénztárban helyeztetett el.

Fogadják a nemes adakozók szíves köszönetünket.

Kolozsvár, márcz. 16. 1889.

Nagy Lajos, pénztárnok.

KÖZGAZDASÁG

Első Magyar Általános Biztosító-Társaság.

A folyó hó 26-án tartott közgyűlésén megválasztattak:

Uj választmányi tagokul:

Hódossy Imre, br. Nikolics Fedor, gr. Wenckheim Frigyes, Heinrich István, gr. Nádasdy Ferencz, gr. Zelénski Róbert, Mendl István, Steiger Gyula, gr. Zichy Béla.

Uj igazgatósági tagokul:

Schosberger Zsigmond, Ullmann Károly Pál, gr. Zichy Nándor.

Uj felügyelő bizottsági tagokul:

Gróf Baththyány Géza, Jekelfalussy Lajos, gr. Szapáry Gyula. E szerint a társaság kormányzata a következő tagokól áll:

Gr. Károlyi Gyula, elnök, gr. Csekonics Endre elnök. br. Ambrózy Gyula, gr. Andrásy Gyula, Berezany István, Bittó Kálmán, Deutsch Sándor, Giczey Samu, Hajós József, Heinrich István, Hodo sy Imre, Mendl István, br. Nikolics Fedor, gr. Nádasdy Ferencz, br. Radvánsky Géza, Steiger Gyula, gr. Wenckheim Frigyes, gr. Zelinski Róbert, gr. Zichy Béla.

Igazgatóság:

Harkányi Frigyes, Léway Henrik, Ormodó Vilmos, Schosberger Zsigmond, Ullmann Károly Pál, gr. Zichy Nándor.

Felügyelő bizottság:

Gróf Baththyány Géza, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, Szitányi Lázló, gróf Szapáry Gyula.

Elnök a következő megnyitó beszédet mondotta:

Mielőtt az igazgatóság jelentése az 1888. évi üzletéről felolvasásra kerül, van szerencsém a tisztelt részvényes uraknak külön felemlíteni, hogy mai tanácskozásaink tárgyát az alapszabályok módosítása is képezi. A módosítások főleg a 27, 38, 39, 52, és 57 §-ra vonatkoznak. Választmányi ülésünkben behatározott tanácskozások tárgyát képezték ezen az igazgatóság által javaslatba hozott változások és miután azokat társaságunk érdekében tartjuk, a tisztelt közgyűlés figyelmébe és elfogadására ajánljuk.

Társaságunk első alakuló közgyűlésén, 1888. március 13-án a kormányzó testület következőképen lett megválasztva: A választmány állott az elnök és alelnökn kívül 12 tag és 6 póttagból; az igazgatóság 5 igazgató és a vezérő igazgatóból; a vizsgáló bizottság 6 tagból, összesen állt a kormányzat 32 tagból. Mai javaslatunk visszatérés a régi napirendhez, mely jónak és helyesnek bizonyult. A több számú választmány, melynek tagjai közt a vidéken lakó befolyásos férfiak is helyt foglalnak, társaságunk iránt nagyobb érdeklődést hoz létre és ez csak hasznára van üzletünknek. A 31 év előtti időben meg kelle ismertetni hazai vállalatunkat a vidéken hatalmas szöszölők által, ma már általános ismert ugyan társaságunk, de üzleti érdekek mégis nagyon kíváncsossá tesszik, hogy országsszerte felhasználhassuk a társaság választmányának befolyását és ez okkól kívánunk visszatérni a régi rendszorhoz.

Az 57 §. módosítása a részvényesek részére és előnyére oly nagy horderejű intézkedést tartalmaz, hogy annak elfogadásával egy újabb oszloppal erősítjük meg társaságunk amugy is szilárd épületét. Aránylag nem sok idő alatt gyűjtöttük össze a nyermény tartalékot, melyből 1876 és 1879-ben a részvényesek javára 2.100.000 frtot fordíthatunk alapítóknak 3 millió forintba történt felemelésére. Azóta újra nevezetes összegre gyűlt ezen nyerménytartalék, mely ha a teljes 3 millió forintot elér, tovább nem lenne szaporitva. De szaporítása nem is szükséges, mert 31 évi tapasztalatunk mutatja, hogy még mostoha esztendőekben sem kelle azt soha igénybe venni. Az eddig a nyerménytartalék növelésére szánt hozzájárulásból jövőre egy »külön tartalék«-kalapote kívánunk megerementeni és ha egyszer ezen külön tartalékalap, melyhez ha — mint reméljük — a szerencse jövőben is kedvez társaságunknak, hosszú idő nem kell, jelentékenyebb összegre fog emelkedni, részvényesek még a kedvezőtlen üzletekben is számíthatni fognak 166 forint osztalékra. Ezzel részvényeinknek is egy újabb biztosabb alapot teremtünk.

Legujabb.

(Az »Ellenzék« sürgönytudósításai.)

Abrudbánya, márcz. 29.

Boér Béla az abrudbányai kerület országos képviselője, a ki tudvalevőleg a 25-ik szakasz ellen szavazott, s a kormánypartból kilépve a mérsékelt ellenzék tagjai sorába lépett — tegnapi ide érkezett. A választók tömegesen keresték fel a képviselőt ennek lakásán s lelkes ovációkban részesítették. A képviselőhöz dr. Szuchy Nándor r. kath. plébános intézett üdvözlő beszédet, mire a választók egyhangulag bizalmat szavaztak neki. Este a tiszteltére fényes bankettet rendeztek, melyen sok lelkes felköszöntő mondatolt.

Boér Béla vasárnap — mint most már ellenzéki képviselő programbeszédet fog mondani.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadó-lap tulajdonos:

MAGYARI MIHÁLY.

H I R D E T É S E K.

Sz. 3765—1889.

270. (1—2)

PÁLYÁZAT

katonai csapat-kórház építésére.

Kolozsvár szab. kir. város közönsége Kolozsvárt, a kulfarkas-utcában fekvő Bertleff- és gróf Wass-féle telkeken a m. kir. Belügyminiszter ur 10,574—1889. szám alatt kelt elvi helybenhagyása alapján

egy katonai csapat-kórház

építését határozván el, felhívjuk a vállalkozni szándékozó szakiparos urakat, hogy az egész kórház kiépítésére, s esetleg csak az egyes szakmunkák teljesítésére vonatkozó írásbeli zárt ajánlatokat legkésőbb **folvó évi április hó 11-ik napján délelőtt 12 óráig** aláírott Tanácsház iktató-hivatalába adják be.

Vállalkozók tájékoztásul következőket hozzuk tudomásukra:

I. A tervezett csapat-kórház, a jelzett telkeken lévő épületek eltávolításával, két főépületből, egy külön álló ragály-kórházból, egy hulla-kamrából, egy jégveremből s az ezekhez tartozó melléképület részekből fog állni.

II. Az I-ső pontban felsorolt összes épületek munkadíja a városi mérnöki hivatal által összeállított költségvetéssel **142,140 forint 41 kr**ban van megállítva; ebből az egyes szakmunkákra a következő összegek esnek:

a) összes kőműves munka	80,740	frt 31 kr.
b) ács munka	17,438	" 66 "
c) asztalos munka	15,586	" 2 "
d) lakatos	6228	" 28 "
e) tartányvas munka	7689	" 5 "
f) fazekas munka (kemenczék)	4696	" — "
g) bádgos munka	2885	" 87 "
h) mázólo munka	2576	" 40 "
i) kőfaragó munka	2114	" 82 "
k) üveges munka	1080	" — "
l) kavics-burkolat	745	" — "
m) kut munka	360	" — "

III. Ajánlatot lehet tenni úgy az összes munkákra együtt és egy összegben, akár csak külön az egyes szakmunkákra.

IV. Kőműves munkához szükséges téglanyagot köteles vállalkozó a város téglagyárából a megállapított áron beszerezni.

V. Az ajánlatban határozottan kifejezendő számjegyekkel és betűkkel azon százalékok (‰), melyet a vállalkozó a fennebbi költségvetési összegekből elenged, valamint ennek megfelelően az az összeg, a mennyiért vállalkozó, az engedmény-százalék levonása után, az illető munkát teljesíteni hajlandó.

VI. Az ajánlatban közlendő (sztrák-magyar bank, vagy állami jegyekben), takarékpénztári betéti könyvben, avagy óvadékképes tőzsdei legyített értékpapírokban, a költségvetésileg előirányzott munkabérei összeg 5 (öt) százaléka, mint bántópenz csatolandó, mely összeg az elfogadandó vállalkozóval szemben egytálati biztosíték gyanánt a városi pénztárban vissza fog tartatni.

VII. Szóbeli árjelítés nem tartatik; az írásbeli zárt ajánlat pedig egész szövegében a vállalkozó által sajátkezűleg írandó vagy legalább két tanu aláírása mellett, sajátkezűleg aláírva, a vállalkozó pecsétjével lepecsételve, a fenn jelzett határidőben aláírott Tanácsházhoz címezve, az iktató-hivatalba adandó be; a kitűzött időn túl beérkező ajánlatok nem fogadtatnak el. Az ajánlat külsőbéli részén az ahhoz csatolandó bántópenz minősége és mennyisége jelzendő.

VIII. Az ajánlatok aláírott Tanács nyilvános ülésén **folvó évi április hó 11-én délután 3 órakor** fognak a Városház közgyűlési termében felbontatni.

XI. Az ajánlat a vállalkozót annak beadásától kezdve azonnal, el- lenben a város közönségét csak is a törvényhatósági bizottsági közgyűlés részéről leendő elfogadás s a m. kir. Belügyminiszter ur megerősítése után fogja kötelezni.

X. A pályázat és a vállalat szerződés további feltételei a város mérnöki hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők s az ajánlatban világosan kiteendő, hogy a vállalkozó a feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsának 1889. évi március hó 26-án tartott üléséből.

Polgármester helyett:
Szvacsina Géza,
városi tanácsnok.

Hirdetmény.

A sz. udvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közlést tétetik, miszerint a Héjasfalva-sz. udvarhelyi helyi érdekű vasut számára az alább megnevezett határokon kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszíne a következő határnapok tüzetnek ki, ugymint:

Dézsfalva közönsége névze 1889. Május 2-án reggel 9 óra n. galambfalvi állomáson,			
Magyaros	3-án	9	bögözi
Agyagfalva	3-án	9	"
Bögöz	3-án	9	"
Bikafalva	4-én	9	sz. udvarhelyi
F.-Boldogfalva	4-én	9	"
Sz.-Udvarhely	4-én	9	"
Szombatfalva	4-én	9	"
Bethlenfalva	4-én	9	"

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, úgy a feljegyzett szolgálmatk s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokon a Héjasfalvi-sz. udvarhelyi helyi érdekű vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármilyen cím alatt igényt tartanak: ezeket **1889. évi Junius hó 1-éig** ezen tkvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítás és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadni, a kinek nevére és a mely összeggel az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett és felül keblezett tételek pedig ezental a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekintethetők.

Kelt Sz.-Udvarhelyt, a sz.-udvarhelyi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság, 1889. évi március hó 23-án.

GYÖRFY TITUS,
kir. törvényszéki jegyző.

MEGÉRKEZTEK!

Feltűnő olcsó árban kapható:

BETEGH PÉTER

női-pipere üzletében

legujabb divatu tavaszi esőköpenyek és felöltők, esőernyők, utolsó divatu kalapok és kalapformák, arcz-fátyolok, legyezők, bőrvövek, schleifen-szalagok és számtalan női-pipere és divat czikkek.

Gyári raktár

Esőköpenyek és felöltők 10 forinttól 50 forintig.
Trico-derekakból . . . . . 1 " 10 "

tisztellel

222 [11—x]

BETEGH PÉTER.

Mauthner-féle kiállítási fűmagkeveréket,
Mauthner-féle margitszigeti fűmagkeveréket,
finom, egész rövidszálú eredeti angol perjét

(Lolium perenne tenue)

ajánl

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedése

József főherczeg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója,

BUDAPESTEN,

KORONAHERCZEG-UTCA 18. SZÁM.

102. (27—48)

A fenti 3 fűmag czégem elsőrendű különlegességét képezi s a szerfelett kitűnő minőség legfényesebb bizonyítéka az, hogy az általános országos kiállítás összes pázsítási részeit csakis kiállítási fűmagkeverékekből létesítették, valamint ama körülmény, hogy Budapest főváros összes nyilvános terei és kertjei, valamint a Margitsziget részére szükséges fűmagvakat már az évek hosszú során át kizárólag csak czégem szállítja.

A főárjegyzék 160 oldalra terjedvén és melyben vagy 600 ábra könnyebbíti az egyes czikkek megválasztását, kívántra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Mert csak úgy halad iparunk!

FERENCZI IGNÁCZ

CZÍPÉSZ,

Kolozsvárt, a Főtéren.

3.

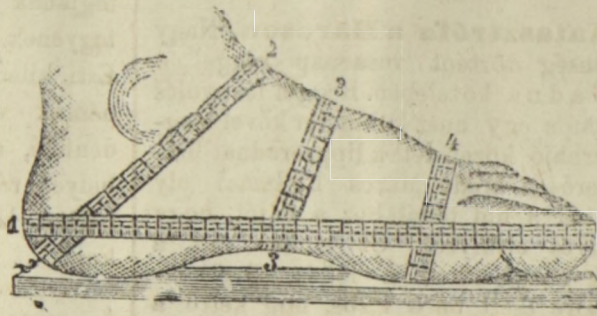
(10—x)

Elismert első és legnagyobb raktára.

Saját készítményei.

Fölülmul minden behozott
gyári munkát.

Kényelem, csín és tartósság-
val kizár minden versenyt!

Megrendelések minta-czipő vagy mérték után

pontosan és jutányosan
felvállaltatnak.

Pontos rendelések azonnal
teljesíttetnek.

Munkát a hazai iparosnak!

ALAPITTATOTT 1842.

HEREMAGVAK,

kék és piros virágú arankamentesen ta-
karitva, továbbá valamenynyi gazdasági
magvak.

FÜMAGVAK,

minden faj külön, vagy okszerűen ve-
gyitve, rétek, legelők és kertek begye-
pesítésére.

VETEMÉNY- és

mind tiszta fajok, magas csiraképes-
séggel, melyért a czég kezességet
vállal.

VIRÁGMAGVAK,

elsőrendű párisi és erfurti tenyésztőktől,
legdúsabb választékban, minden faj- és
szinvegyületben.

Tauffer Ferencz utóda

magkereskedése Kolozsvárt, belközép-utca 6.

157. (18—x)

Főárjegyzék ingyen és bérmentve.